

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/129/2024
Identifikačné číslo spisu: 4315209311
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:4315209311.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu Y. N., narodeného XX. T. XXXX, L. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Bohuslavom Gelatkom, Rajec, Námestie SNP 17, proti žalovanej U. N., narodenej XX. H. XXXX, L. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Šebom, Levice, Mlynská 2238, o vyporiadanie bezpodielového vlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 15C/363/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. februára 2024 sp. zn. 12Co/4/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 18. decembra 2019 č. k. 15C/363/2015-339 výrokom I. určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu patria špecifikované aktíva a pasíva, výrokom II. do výlučného vlastníctva žalobcu prikázal špecifikované aktíva, výrokom III. žalobcovi na úhradu prikázal 1-inu zostatku špecifikovaného dlhu, výrokom IV. do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal špecifikované aktíva, výrokom V. žalovanej na úhradu prikázal zostatok špecifikovaného úveru a 1-inu zostatku špecifikovaného dlhu, výrokom VI. žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie jeho podielu sumu 36.863,28 eura do 90 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a výrokom VII. o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 232 ods. 3, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a keďže z hľadiska výsledku konania v prejednávanej spore nebola plne úspešná žiadna zo strán, rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, keď prihliadol aj na charakter konania, ktorého predmetom bolo vzájomné vyporiadanie vzťahov zo zaniknutého BSM a najmä na skutočnosť, že vzhľadom na určené podiely strán na spoločnom majetku je pomer úspechu strán rovnaký. V tomto spore bolo BSM strán vyporiadané konkrétnym spôsobom na tom základe, že podiely oboch strán sporu na BSM sú rovnaké. Obe strany

sporu tak boli v spore rovnako úspešné. Skutočnosť, na ktorú poukazoval v odvolaní proti prvému rozsudku súdu prvej inštancie žalobca, že jeho návrh mimosúdnej dohody ohľadom výšky výplaty podielu žalovanej korešponduje so žalobou a k uzatvoreniu dohody nedošlo pre správanie žalovanej, ktorá nesprávne stanovila hodnotu aktív a pasív s úmyslom vyplatiť oveľa nižší vyrovnací podiel, nie je takou skutočnosťou, pre ktorú by mal súd otázku úspechu strany v spore posudzovať inak ako je uvedené.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 25. januára 2022 sp. zn. 12Co/38/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dovolanie.

3. Dovolací súd o podanom dovolaní rozhodol uznesením č. k. 9Cdo/196/2022-472 zo dňa 27.11.2023 tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti náhrady trov prvoinštančného konania zrušil a vec vrátil v tejto zrušenej časti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Mal za to, že právne závery odvolacieho súdu v časti rozhodovania o trovách konania z vykonaných skutkových zistení nevyplývali, zároveň odvolací súd nebol vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, keď jeho rozhodnutie nemožno považovať za konzistentné a z celkového hľadiska presvedčivé. Odvolací súd na konkrétnu a špecifickú odvolaciu argumentáciu žalobcu reagoval nedostatočne a rozporuplne, keď na jednej strane vo všeobecnosti pripustil aplikáciu ust. § 255 CSP a teda aplikáciu zásady úspechu v spore, následne citoval časť stanoviska NS Rc 42/1972, nijako však tieto všeobecné závery neaplikoval na prejednávany spor, s ohľadom na konkrétne odvolacie námietky žalobcu, ktorý sa vzhľadom na konkrétne okolnosti sporu domáhal toho, aby bola žalovaná ako neúspešná strana sporu zaviazaná na náhradu trov konania. Dovolací súd zároveň poukázal na aktuálny nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 266/2022 z 23.06.2022, ktorý dospel k záveru, že v rozhodnutí o náhrade trov konania v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je nevyhnutné zvážiť výsledok sporu z toho pohľadu, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadrení, ale aj v ich ďalších podaniach vrátane odvolaní žiadali. Pomer úspechu strán vo veci podľa § 255 Civilného sporového poriadku so záverom, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, nemožno zdôvodniť všeobecnými východiskami, podľa ktorých strany mali vo veci nešpecifikovaný čiastočný úspech, ich podiely na spoločnom majetku sú rovnaké, spor neskončil podľa predstáv ani jednej strany a vyporiadanie bolo v záujme oboch strán.

4. Odvolací súd následne vo veci opätovne rozhodol uznesením z 27. februára 2024 sp. zn. 12Co/4/2024 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobcovi voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 12,09 %. Žalobcovi voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalobcovi voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4.1. Odvolací súd pridržiavajúc sa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 266/2022 z 23. júna 2022, stanoviska Najvyššieho súdu SR č. Rc 42/1972, ako i rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/196/2022 zo dňa 27.11.2023 dospel k záveru, že pre spravodlivé rozhodnutie o otázke náhrady trov konania je potrebné postupovať v súlade s ust. § 255 ods. 1, 2 CSP v zmysle zásady procesného úspechu v spore a priznať nárok na náhradu trov konania strane procesne úspešnej, resp. ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, náhradu trov konania pomerne rozdeliť. Pri posudzovaní úspechu v spore je nevyhnutné prihliadnuť nielen na výsledok sporu a akou mierou sa približuje k žalobnému návrhu, ale i na posúdenie rozsahu a spôsobu vyporiadania BSM podľa skutkových tvrdení strán, postoje oboch strán v priebehu súdneho sporu a ich konkrétne skutkové tvrdenia. Na tieto skutočnosti v predmetnom spore prihliadal aj odvolací súd. V prvom rade odvolací súd zohľadnil skutočnosť, že medzi stranami sporu nebolo sporné, resp. strany v konaní akceptovali a stotožnili sa s tým, čo všetko patrí do masy BSM. Aj keď žalovaná spočiatku namietala výšku hodnoty nehnuteľností na LV č. XXXX, k ú. L., keď predložila vlastný znalecký posudok na ohodnotenie ceny týchto nehnuteľností, na pojednávaní dňa 18.09.2019 žalobca súdu uviedol, že sa strany dohodli na hodnote nehnuteľností vo výške 92.992,64 eura, pričom žalovaná až do rozhodnutia súdu prvej inštancie pred súdom uvedenú hodnotu nenamietala. Medzi

stranami sporu boli sporné žalovanou tvrdené dlhy voči jej rodičom, ktorých existenciu žalobca od počiatku popieral, a to konkrétne dlh vo výške 8.298,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 10.021,89 eura a dlh vo výške 4.613,95 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 3.210,55 eura. Žalovaná teda v priebehu konania skutkovo tvrdila a snažila sa preukázať, že uvedené dva dlhy spolu s úrokom z omeškania tvoria masu BSM, konkrétne pasíva masy BSM, a na strane druhej žalobca spochybňoval ich existenciu. Odvolací súd preto uvedené dlhy a úroky z omeškania považoval za spornú časť masy BSM.

4.2. Odvolací súd ustálil hodnotu predmetného sporu na sumu 145.684,67 eura ako súčet aktív a pasív, ktoré strany v spore tvrdili, že tvoria masu BSM. Pri výpočte procesného úspechu a neúspechu tej ktorej strany sporu odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že medzi stranami nebolo sporné, že do masy BSM patria nehnuteľnosti na LV č. XXXX pre k. ú. L., finančné prostriedky na účtoch, odkupné hodnoty z poisťných zmlúv a úver vedený v Štátnom fonde rozvoja bývania. Na vyporiadaní týchto položiek masy BSM sa strany sporu vedeli dohodnúť, keď obe strany sporu súhlasili, aby boli vyporiadané tak ako ich vo výrokovej časti rozsudku vyporiadal súd prvej inštancie. Z tohto dôvodu odvolací súd zastáva názor, že v tejto časti rozsahu a vyporiadania masy BSM nie je možné priznať procesný úspech v spore žalobcovi, pretože pokiaľ žalovaná s navrhovaným vyporiadaním masy BSM v tejto časti súhlasila, nie je správne konštatovať jej procesný neúspech a ten priznať žalobcovi, aj keď súd v tejto časti rozhodol v súlade so žalobným petítom. Súd sa riadil postupom, keď prihliadol na postoj strán sporu v konaní, pričom žalovaná nerozporovala, že nehnuteľnosti na LV č. XXXX pre k. ú. L., finančné prostriedky na účtoch, odkupné hodnoty z poisťných zmlúv a úver vedený v Štátnom fonde rozvoja bývania patria do masy BSM a rovnako sa stotožnila aj s ich vyporiadaním tak ako navrhoval žalobca v podanej žalobe.

4.3. Následne odvolací súd uviedol percentuálny výpočet procesného úspechu žalobcu v spore s prihliadnutím na hodnotu masy BSM ako celku. Celková hodnota masy BSM, ktorú strany pred súdom skutkovo tvrdili a tvorila predmet sporu predstavuje sumu 145.684,67 eura (je tvorená súčtom hodnoty nehnuteľností - 92.992,64 eura, zostatkov na účtoch a odkupných hodnôt poisťiek - spolu v sume 8.592,71 eura (654,39 + 2.700 + 72,46 + 2.827,50 + 1.470,27 + 697,10 + 170,99), úveru v ŠFRB - 17.954,45 eura, a dlhov voči rodičom žalovanej v sume 26.144,87 eura (dlh vo výške 8.298,48 eura + úrok z omeškania vo výške 10.021,89 eura + dlh vo výške 4.613,95 eura + úrok z omeškania vo výške 3.210,55 eura). Časť masy BSM a jej vyporiadanie, ktoré bolo medzi stranami sporu nesporné predstavuje hodnotu masy BSM vo výške 119.539,80 eura (92.992,64 + 8.592,71 + 17.954,45), čo je 82,05 % z celkového predmetu sporu (zo sumy 145.684,67 eura). V tejto časti nemožno ani na jednej strane konštatovať úspech v spore, pretože masa BSM a jej rozsah a samotné vyporiadanie v tejto časti masy bolo žalovanou akceptované a nerozporované. Žalovaná skutkovo tvrdila, že do masy BSM patrí dlh vo výške 8.298,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 10.021,89 eura a dlh vo výške 4.613,95 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 3.210,55 eura (spolu 26.144,87 eura). Súd prvej inštancie vo veci samej rozhodol tak, že do masy BSM poňal len dlh vo výške 4.263,81 eura a v ostatnej časti mal za to, že ďalšia výška dlhov voči rodičom žalovanej preukázaná nebola a rovnako nebolo preukázané dojednanie úrokov z omeškania. Zo spornej časti masy BSM tak súd meritórnym rozhodnutím do masy BSM zaradil len dlh vo výške 4.263,81 eura. Z uvedeného teda vyplýva percentuálne vyjadrenie úspechu žalovanej v spornej časti masy BSM tak, že žalovaná bola úspešná v časti priznania dlhu vo výške 4.263,81 eura do masy BSM, čo predstavuje 2,93 % hodnoty predmetu sporu (zo sumy 145.684,67 eura). V ostatnej zvyšnej spornej časti masy BSM vo výške 21.881,06 eura (4.034,67 + 10.021,89 + 4.613,95 + 3.210,55), t. j. dlhy s úrokmi z omeškania, ktoré neboli do masy BSM súdom zaradené, v tejto časti bol v spore úspešný žalobca, čo predstavuje 15,02 % hodnoty predmetu sporu. Na základe skutočností, že obe strany sporu boli v spornej časti masy BSM čiastočne úspešné a čiastočne neúspešné, odvolací súd vypočítal čistý úspech žalobcu v spornej časti masy BSM vo výške 12,09 % (15,02 - 2,93), a teda čistý úspech žalobcu v predmetnom spore so zohľadnením, že v nespornej časti masy BSM nemožno žalobcovi priznať procesný úspech v spore, predstavuje 12,09 %. Na základe tejto skutočnosti odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 12,09 %.

4.4. V súvislosti s argumentom žalobcu, že v dôsledku konania žalovanej medzi nimi nedošlo k uzatvoreniu mimosúdnej dohody, preto bol nútený iniciovať toto konanie odvolací súd uviedol, že z obsahu predložených listín vyplýva, že nielen zo strany žalobcu existovala snaha o mimosúdne riešenie vyporiadania BSM. Žalovaná žalobcovi tiež zaslala návrh na vyporiadanie BSM zo dňa 22.04.2014, s ktorým žalobca nesúhlasil. Z uvedeného je zrejmé, že obe strany sporu sa pokúšali o uzatvorenie mimosúdnej dohody o vyporiadaní BSM a nebol to len žalobca, na ktorého strane bola vôľa uzatvoriť mimosúdnu dohodu. Rovnako nemožno striktné konštatovať zavinenie za neuzatvorenie mimosúdnej dohody len na strane žalovanej, ale je potrebné prijať záver, že k uzatvoreniu mimosúdnej dohody nedošlo v dôsledku konania oboch strán sporu, keď obe strany odmietli mimosúdne návrhy dohody protistrany. Žalovaná tiež podala žalobu o vyporiadanie BSM dňa 02.12.2015, keď nemala vedomosť o začatí tohto konania, pričom konanie iniciované žalovanou vedené pod sp. zn. 9C/841/2015 bolo súdom pre prekážku litispendencie zastavené.

4.5. Na doplnenie uvedenej argumentácie k odvolacím námietkam žalobcu ohľadne náhrady trov konania odvolací súd uvádza, že je pravdou, že úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo, avšak v predmetnom spore bolo nevyhnutné zvážiť výsledok sporu z toho pohľadu, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadreniach, ale aj v ich ďalších podaniach vrátane odvolaní žiadali, bolo potrebné prihliadnuť na postoj strán sporu v konaní, keď ako už bolo vyššie uvedené, strany sporu sa zhodli na spôsobe vyporiadania BSM v otázke nehnuteľností, finančných prostriedkov na účtoch, zostatkov poisťných zmlúv a pasíva v ŠFRB. V tejto časti preto nie je možné považovať za procesný úspech v spore vyporiadanie v súlade so žalobným petitom, pretože sa jedná o vyporiadanie navrhované, resp. akceptované oboma stranami. Rovnako nemožno súhlasiť s názorom žalobcu v tom, že podanou žalobou sa domáhal zaplataenia vyrovnacieho podielu vo výške 40.089,61 eura, pričom súd mu vyhovel, keď uložil povinnosť žalovanej zaplatiť vyrovnací podiel vo výške 36.863,28 eura, čo predstavuje jeho úspech v rozsahu 91,95 %, preto by mu mala byť priznaná náhrada trov konania aspoň v rozsahu 91,95 %. Výška vyrovnacieho podielu, ktorý má žalovaná titulom vyporiadania BSM žalobcovi uhradiť je dôsledok vykonaného vyporiadania a slúži na vyrovnanie priznaných práv a povinností medzi stranami sporu, pokiaľ jednej z nich bola priznaná do výlučného vlastníctva vyššia hodnota aktív BSM ako druhej alebo vyššia hodnota pasív BSM ako druhej. Len podľa samotnej výšky vyrovnacieho podielu, ktorý má žalovaná uhradiť žalobcovi nemožno vyhodnotiť úspech žalobcu v spore, pretože tá sa odvíja jednak od samotnej masy BSM, ale aj od spôsobu vyporiadania BSM. Žalobca v podanom odvolaní tiež poukázal na to, že súd sa stotožnil s ním uvedenou výškou odkupných hodnôt poisťiek, zostatkov na účtoch, či výškou záväzku voči ŠFRB. Relevantným pri zohľadnení úspechu v spore však je, že tieto položky masy BSM a ich výška boli aj zo strany žalovanej uznanými a žalovaná tiež súhlasila s navrhovaným spôsobom ich vyporiadania. Pokiaľ žalobca namietal, že súd dospel k záveru, že pôžičky (dlhy), ktoré žalovaná žiadala zahrnúť do pasív, sú neexistujúce, na čo on od počiatku v spore poukazoval, tu odvolací súd uvádza, že na túto skutočnosť prihliadol pri výpočte procesného úspechu žalobcu v spore. Žalobca tiež namietal, že žalovaná v konaní pred súdom vykonávala obštrukcie tým, že na každom pojednávaní predkladala nové návrhy na vykonanie dokazovania, čím predlžovala dĺžku konania. Tu odvolací súd konštatuje, že z obsahu spisu nevyplývalo, že by žalovaná predkladala nové návrhy na vykonanie dokazovania za účelom predlžovania konania, či inak zneužívala svoje procesné práva, pričom je potrebné rešpektovať aj právo žalovanej na účinné popretie skutkových tvrdení protistrany a preukázanie svojich skutkových tvrdení. O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na ich náhradu v celom rozsahu. O náhrade trov dovolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 3 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že v dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Proti uvedenejmu rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca „ďalej aj „dovolateľ“), ktorým sa domáhal zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu a priznania náhrady trov dovolacieho konania, uplatniac dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa dovolateľa odvolací súd pochybil, pretože konanie o vyporiadanie BSM je sporovým konaním a treba naň aplikovať právnu úpravu § 251 a nasl. CSP, ktorá neuvádza žiadnu osobitnú úpravu

pre náhradu trov konania o vyporiadanie BSM. V zmysle platnej právnej úpravy a zaužívanej rozhodovacej praxe platí, že ak žalovaný v konaní čiastočne uzná žalobou uplatnený nárok, tak súd prizná žalobcovi nárok na náhradu trov konania aj v tejto „nespornej“ (nesporná v zmysle, že sa ohľadom nej nemusí vykonávať dokazovanie a nie, že by prestala byť súčasťou sporu - súdneho konania a žalobou uplatneného nároku) časti žalobného nároku. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nekorešponduje s rozhodovacou praxou iných súdov v sporových konaniach, čím došlo k porušeniu princípu právnej istoty a porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukazujúc na odôvodnenie uznesenia ÚS SR č.k. I. ÚS/54/2019-12 zo dňa 30.01.2019 bolo potrebné prihliadať k požadovanej a skutočne priznanej výške vyporiadacieho podielu a zohľadniť výsledok sporu medzi účastníkmi o to, ktoré veci patria do BSM a ktoré nie. V danej veci žalobcovi ním požadovaná masa BSM bola aj skutočne priznaná.

5.1. Zároveň naplnený aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení nároku na náhradu trov konania, t.j. súd nesprávne aplikoval § 255 CSP, pretože dovolateľovi nepriznal nárok na náhradu trov v časti údajne „nespornej“ masy BSM (t.j. 119.539,80 eura), v dôsledku čoho nestanovil skutočnú mieru jeho úspechu v konaní. Pokiaľ by sa ujala prax, že z nespornej masy BSM nepatrí náhrada trov konania, tak v podstate žiadne takéto konanie nemôže skončiť rozhodnutím, že jedna zo strán bude mať nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %. Je zrejmé, že v konaniach bude ako „nesporný“ majetok predovšetkým ten nehnuteľný, pri ktorom je vlastníkom jednoznačne určený zápisom na liste vlastníctva, pričom tento majetok bude vo veľkej väčšine konaní predstavovať najväčšiu položku masy BSM. Možno očakávať, že takýto stav bude zneužívať manžel, ktorý bude majetok po rozvode reálne užívať, súdy budú zahŕtené takýmito žalobami a žalovaní ich budú donekonečna naťahovať, pretože ich to na konci nebude takmer nič stáť. Myslím si, že tak nemá vyzerať spravodlivé a rýchle súdne konanie.

6. Žalovaná sa k podanému dovolaniu vyjadrila písomne, navrhla ho ako nedôvodné zmietnuť, napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne. Konanie o vyporiadanie BSM je špecifické v tom, že nie je založené len na jedinom možnom, striktno zo zákona vyplývajúcom spôsobe uplatnenia nároku, ktoré by malo vopred určené presné vymedzenie voči protistrane, ako je to napr. pri uplatnení nároku na vrátenie sumy z pôžičky. Spôsoby vyporiadania sú závislé od mnohých faktorov, ako je napr. účelné využitie vecí, ktoré sú predmetom vyporiadania. V takomto konaní, napriek existencii sporných položiek pri vyporiadaní BSM existujú aj položky, ktoré, ako aj odvolací súd v napadnutom uznesení uviedol, medzi stranami nie sú sporné, avšak ich potreba vyporiadania je daná, nakoľko tvoria súčasť masy BSM. Nie je možné nárok na náhradu trov konania zakladať len na tom, ktorý z bývalých manželov ako prvý inicioval dané konanie, nakoľko dôvod podania žaloby o vyporiadanie BSM bol vzájomný nesúlad v pohľade na spôsob vyporiadania BSM mimosúdnu cestou. Žalobcovi nič nebránilo, aby predložil žalovanej návrh dohody na čiastočné vyporiadanie BSM, týkajúceho sa tých položiek, ktoré medzi stranami neboli sporné, čo však neuskutočnil. Na druhej strane žalobca predložil žalovanej dohodu o vyporiadaní BSM (č.l. 26 a 27 súdneho spisu), kde sa domáhal voči žalovanej zaplatať hodnotového rozdielu vo výške 70.682,40 eura, čo je cca dvojnásobok sumy hodnotového rozdielu, na ktorý zaviazal žalovanú súd. Žalovaná sa pokúšala o korektné mimosúdne vyporiadanie BSM, avšak bezúspešne. Preto žaloba v žiadnom prípade nebola výsledkom správania sa žalovanej, ale rozdielny pohľad sporových strán na spôsob vyporiadania. Krajský súd v napadnutom uznesení zohľadnil postoj účastníkov konania od jeho začatia, ako aj v priebehu konania, ktorý bol podkladom pre vydané rozhodnutie, čím rešpektoval rozhodovaciu prax súdov. Tento postup je v súlade aj s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 266/2022 z 23.06.2022, v ktorom súd vyslovil názor, že v rozhodnutí o náhrade trov konania v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je nevyhnutné zvážiť výsledok sporu z toho pohľadu, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadrení, ale aj v ich ďalších podaniach vrátane odvolaní žiadali. Týmto dal Ústavný súd Slovenskej republiky jasne najavo, že samotné podanie žaloby jedným účastníkom ho nepredurčuje k tomu, aby bol nevyhnutne úspešným účastníkom z hľadiska náhrady trov konania, pokiaľ postoj druhej procesnej strany počas konania bol v súlade s konečným rozhodnutím súdu, ktorým došlo k vyporiadaniu BSM.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods.

1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

8. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd už vo viacerých rozhodnutiach (8Cdo/111/2019, 8Cdo/266/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 9Cdo/68/2021).

9. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

11.1. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v

odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Dovolateľ uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nekorešponduje s rozhodovacou praxou iných súdov v sporových konaniach, čím došlo k porušeniu princípu právnej istoty, poukazujúc na odôvodnenie uznesenia ÚS SR č.k. I. ÚS/54/2019-12 bolo potrebné prihliadať k požadovanej a skutočne priznanej výške vyporiadacieho podielu a zohľadniť výsledok sporu medzi účastníkmi o to, ktoré veci patria do BSM a ktoré nie.

13. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva, resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. V zmysle odseku 2 citovaného článku je právnou istotou stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má (podľa odseku 3 tohto článku) právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Inými slovami, princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnu istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých prípadoch. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP).

14. Dovolací súd podrobil prieskumu odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, vydaného po predchádzajúcom zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu, a došiel k záveru, že odvolací súd pri svojom novom rozhodnutí o náhrade trov konania veľmi dôsledne vychádzal zo záverov rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 266/2022 z 23. júna 2022, stanoviska Najvyššieho súdu SR č. Rc 42/1972, ako i rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/196/2022 zo dňa 27.11.2023, keď konštatoval, že pre spravodlivé rozhodnutie o otázke náhrady trov konania je potrebné postupovať v súlade s ust. § 255 ods. 1, 2 CSP v zmysle zásady procesného úspechu v spore a priznať nárok na náhradu trov konania strane procesne úspešnej, resp. ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, náhradu trov konania pomerne rozdeliť. Pri posudzovaní úspechu v spore bolo nevyhnutné prihliadnuť nielen na výsledok sporu a akou mierou sa približuje k žalobnému návrhu, ale i na posúdenie rozsahu a spôsobu vyporiadania BSM podľa skutkových tvrdení strán, postoje oboch strán v priebehu súdneho sporu a ich konkrétne skutkové tvrdenia. Na tieto skutočnosti v predmetnom spore prihliadal aj odvolací súd. V prvom rade odvolací súd zohľadnil skutočnosť, že medzi stranami sporu nebolo sporné, resp. strany v konaní akceptovali a stotožnili sa s tým, čo všetko patrí do masy BSM. Medzi stranami sporu boli sporné žalovanou tvrdené dlhy voči jej rodičom, ktorých existenciu žalobca od počiatku popieral, a to konkrétne dlh vo výške 8.298,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 10.021,89 eura a dlh vo výške 4.613,95 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 3.210,55 eura. Žalovaná teda v priebehu konania skutkovo tvrdila a snažila sa preukázať, že uvedené dva dlhy spolu s úrokom z omeškania tvoria masu BSM, konkrétne pasíva masy BSM, a na strane druhej žalobca spochybňoval ich existenciu. Odvolací súd preto uvedené dlhy a úroky z omeškania považoval za spornú časť masy BSM.

14.1. Následne odvolací súd uviedol percentuálny výpočet procesného úspechu žalobcu v spore s prihliadnutím na hodnotu masy BSM ako celku. Celková hodnota masy BSM, ktorú strany pred súdom skutkovo tvrdili a tvorila predmet sporu predstavuje sumu 145.684,67 eura, časť masy BSM a jej vyporiadanie, ktoré bolo medzi stranami sporu nesporné predstavuje hodnotu masy BSM vo výške

119.539,80 eura, čo je 82,05 % z celkového predmetu sporu. V tejto časti nemožno ani na jednej strane konštatovať úspech v spore, pretože masa BSM a jej rozsah a samotné vyporiadanie v tejto časti masy bolo žalovanou akceptované a nerozporované. Žalovaná skutkovo tvrdila, že do masy BSM patrí dlh vo výške 8.298,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 10.021,89 eura a dlh vo výške 4.613,95 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 3.210,55 eura (spolu 26.144,87 eura). Súd prvej inštancie vo veci samej rozhodol tak, že do masy BSM poňal len dlh vo výške 4.263,81 eura, z čoho vyplynulo percentuálne vyjadrenie úspechu žalovanej v spornej časti masy BSM tak, že žalovaná bola úspešná v časti priznania dlhu vo výške 4.263,81 eura do masy BSM, čo predstavuje 2,93 % hodnoty predmetu sporu (zo sumy 145.684,67 eura). V ostatnej zvyšnej spornej časti masy BSM vo výške 21.881,06 eura bol v spore úspešný žalobca, čo predstavuje 15,02 % hodnoty predmetu sporu. Na základe skutočnosti, že obe strany sporu boli v spornej časti masy BSM čiastočne úspešné a čiastočne neúspešné, odvolací súd vypočítal čistý úspech žalobcu v spornej časti masy BSM vo výške 12,09 % (15,02 - 2,93).

15. Odvolací súd tak veľmi podrobne a presvedčivo odôvodnil, z akých základných východísk vychádzal pri rozhodovaní o náhrade trov konania, zohľadniac pritom podstatné špecifikum sporu o vyporiadanie BSM, ktorý vykazuje značné odlišnosti od bežného sporového konania, pri ktorom je ustálenie otázky úspechu a neúspechu v konaní oveľa jednoznačnejšie. Práve preto je pomerne bežnou rozhodovacou praxou, že súdy o náhrade trov konania rozhodnú tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Ako však vyplýva z vyššie citovaných rozhodnutí ústavného súdu aj najvyššieho súdu, ani v sporoch o vyporiadanie BSM nemožno úplne rezignovať na snahu o ustálenie otázky úspechu a neúspechu v konaní, pričom práve v rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 266/2022 možno nájsť základné východiská riešenia tejto otázky. Ústavný súd zdôraznil, že v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je nevyhnutné zväžiť výsledok sporu z toho pohľadu, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadrení, ale aj v ich ďalších podaniach vrátane odvolaní žiadali. Z uvedeného vyplýva, že pre ustálenie otázky úspechu v konaní nepostačuje jednoduché matematické porovnanie petitu žaloby a rozhodnutia súdu, tak ako sa snaží argumentovať dovolateľ. Tiež je nevyhnutné zohľadniť, že rovnosť podielov pri vyporiadaní BSM je iba jedným z hľadísk pri posudzovaní úspechu strany v konaní. Základom je posúdenie požadovanej a skutočne priznanej výšky vyporiadacieho podielu a zohľadnenie výsledku sporu medzi stranami o to, ktoré veci patria do BSM a ktoré nie.

16. Zároveň neobstojí ani tá námietka dovolateľa, že aprobuje postup ustálenia úspechu v konaní, ktorý zvolil odvolací súd, by znamenalo, že žiadne takéto konanie nemôže skončiť rozhodnutím, že jedna zo strán bude mať nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %. Ak by predmetom vyporiadania BSM bola napríklad len nehnuteľnosť, pričom jedna strana by tvrdila a preukázala, že táto nehnuteľnosť patrí do BSM a druhá strana by počas celého konania tvrdila, že nehnuteľnosť do BSM nepatrí a súd by rozhodol, že nehnuteľnosť patrí do BSM a následne by BSM vysporiadal, v takomto prípade by v zásade prichádzalo do úvahy konštatovanie plného úspechu na jednej strane a priznanie nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

17. Vo vzťahu k uplatnenej námietke porušenia princípu právnej istoty procesným postupom odvolacieho súdu dovolací súd uzatvára, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd sa dopustil takého nesprávneho procesného postupu, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok.

19. Na záver je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo

prípadné nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP nezakladá. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 24/2017 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Ak teda dovolateľ svoju dovoláciu argumentáciu založil na dovolacom dôvode podľa § 420 písm. f) CSP, nemôže sa v rámci uplatnenia tohto dovolacieho dôvodu úspešne domáhať prieskumu správnosti či nesprávnosti právneho posúdenia, (k tomu por. napr. sp.zn. III. ÚS 219/2024).

20. Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že procesným postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

21. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vecí v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolací súd konštatuje, že rozhodnutie o trovách konania má povahu uznesenia, prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je tu v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená (§ 357 písm. m) CSP; porov. sp. zn. 5Cdo/142/2019, 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, 5Cdo/114/2020, 7Cdo/125/2020, 7Cdo/113/2021, uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27). Aj v tejto časti je dovolanie procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

22. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, žalovanej ako procesne úspešnej strane dovolacieho konania priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.